

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคุณิตเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

The Development of DUSIT Learning Model to Enhance Emotional Intelligence for Early Childhood Education Students

อารีย์ พรหมเล็ก*

Aree Promlek

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคุณิตเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบคุณิตและศึกษาความพึงพอใจของ นักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบคุณิต กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 43 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบการสุ่มแบบง่าย กำหนดรูปแบบการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคุณิต แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ แบบสอบถามความ พึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคุณิต ประกอบด้วย 4 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ขั้นที่ 2 ขั้นชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นสอน ประกอบด้วย 3.1 การอภิปรายและการทำนาย/ พยากรณ์ 3.2 การศึกษาสร้างเสริมความรู้ 3.3 การสังเคราะห์และนำเสนอผลงาน 3.4 การปรับปรุง ผลงาน 3.5 การทดสอบการประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับ ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคุณิต พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีความ ฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนที่ พัฒนาขึ้นโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคุณิต/ ความฉลาดทางอารมณ์ / นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were to develop the DUSIT Learning Model to Enhance Emotional Intelligence, study emotional intelligence both pre-learning and post learning of Early Childhood Education Students and study the satisfaction of Early Childhood Education Students towards DUSIT

* อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Learning Model to Enhance Emotional Intelligence. The participants were 43 Early Childhood Education Students of Suan Dusit University. They were randomly selected by simple random sampling technique. One Group Pretest – Posttest Design was the research design of this study. Research Instruments were 1. DUSIT Learning Model 2. Emotional intelligence test form 3. Questionnaires. Percentage, Mean, Standard Deviation, T-Test, and Content Analysis technique were used to analyse data.

The research results were 1) DUSIT Learning Model consisted of 4 steps (1) introduction (2) learning objective (3) teaching composed of 3.1 Discussion and Divination 3.2 Upbringing 3.3 Synthetic and Presentation 3.4 Improvement and 3.5 Test, Assessment and Reflection. (4) conclusion and assessment. 2) The result of emotional intelligence from DUSIT Learning Model was found that the student after learning's Mean were significantly higher than their before learning at .05 significance level. 3) Satisfaction of Early Childhood Education Students towards DUSIT learning model to enhance were in highest level.

Keywords : DUSIT Learning Model/ Emotional Intelligence/ Early Childhood Education Students

บทนำ

เป้าหมายแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551-2565 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552: 10-15) มุ่งพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ 5 ด้านคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ความฉลาดทางอารมณ์เป็นคุณภาพบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นพื้นฐานการพัฒนาในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบอีกทั้งเป็นคุณภาพของบัณฑิตที่ทุกสาขาต้องการมาก โดยเฉพาะด้านการศึกษา ความฉลาดทางอารมณ์มีสำคัญมากไม่ยิ่งหย่อนกว่าความฉลาดทางสติปัญญา มีการศึกษาที่ค้นพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ส่งผลต่อความสามารถในการทำงานร้อยละ 80 ที่เหลืออีกร้อยละ 20 เป็นความ

ฉลาดทางปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์เป็นส่วนกระตุ้นให้ใช้ความฉลาดทางปัญญาให้มีความคิดเป็นไปอย่างมีเหตุผล สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม (ปิยะวรรณ เลิศพานิช, 2547: 1-2) ดังนั้นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สถาบันการศึกษาจะร่วมกันพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา ไวซิงเกอร์ (Weisinger, 1998: 21) ได้ศึกษาการใช้ความฉลาดทางอารมณ์เพื่อเสริมสร้างความสำเร็จในการทำงาน พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์จะเกิดขึ้นได้ต้องรับรู้ มีการตีความ ควบคุมอารมณ์และสร้างพฤติกรรมในทางบวก สามารถใช้ภาวะอารมณ์นั้น ๆ ต่อตนเอง ผู้ร่วมงาน ตลอดจนเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับ เมื่อมีความฉลาดทางอารมณ์จะส่งเสริมให้งานประสบความสำเร็จ นอกจากนี้นักวิจัยศึกษาพบว่า ธรรมชาติทางอารมณ์ของการเป็นมนุษย์จัดว่าเป็นมโนทัศน์ (Concept) อันสำคัญยิ่ง ซึ่งตรงกันข้ามกับมโนทัศน์

ทางสติปัญญาหากนำความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางปัญญามาใช้อย่างผสมผสานจะก่อให้เกิดพลังความสามารถและศักยภาพทั้งทางอารมณ์กับสติปัญญาอย่างมาก (Goleman, 1998: 26)

สถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ในการผลิตครูจำเป็นต้องตระหนักถึงกระบวนการผลิตครูที่ดีมีคุณภาพและมีความฉลาดทางอารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตครูสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงเพราะผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะได้รับการยอมรับจากผู้อื่น มีสติและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เข้าใจพัฒนาการของเด็กปฐมวัยและสามารถสร้างผลผลิตซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยสนองตามเป้าหมายการศึกษาได้ อีกทั้งเป็นการแสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กปฐมวัย จากผลการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า หลักสูตรและกระบวนการผลิตครูยังไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ขาดความกลมกลืนระหว่างความเป็นสากลกับบริบททางสังคมไทย ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติอย่างจริงจังทั้งด้านการสร้างคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และจิตวิญญาณของความเป็นครู (สำนักงานเลขาธิการการศึกษาแห่งชาติ, 2554: 2) จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการผลิตครูที่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการอุดมศึกษากำหนดให้มีความฉลาดทางอารมณ์สูง โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพในการสอนของครู จึงมีความสนใจพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบคู่คิดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินงานตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา ดังนี้

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 1 จำนวน 88 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 92 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 133 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 68 คน รวมจำนวน 381 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 1 จำนวน 43 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling Technique) (พยอม วงศ์สารศรีและคณะ, ม.ป.ป.: 190)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

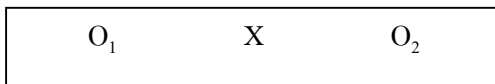
รูปแบบการเรียนรู้แบบคูสิต	
ขั้นที่ 1	การอภิปรายและการทำนาย/พยากรณ์ (Discussion and Divination)
ขั้นที่ 2	การศึกษาสร้างเสริมความรู้ (Upbringing)
ขั้นที่ 3	การสังเคราะห์และนำเสนอผลงาน (Synthetic and Presentation)
ขั้นที่ 4	การปรับปรุงผลงาน (Improvement)
ขั้นที่ 5	การทดสอบ การประเมินผลการเรียนรู้และ การสะท้อนกลับ (Test, Assessment and Reflection)

ตัวแปรตาม

1. ความฉลาดทางอารมณ์
- การรู้จักอารมณ์ของตนเอง
- การจัดการกับอารมณ์ของตนเอง
- การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง
- การรู้จักอารมณ์ของผู้อื่น
- การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มี ต่อ การจัดการเรียนรู้รูปแบบคูสิต

ระเบียบวิธีวิจัย

การเก็บและรวบรวมข้อมูลใช้แบบแผน การวิจัย คือ แบบทดลองกลุ่มเดียว (One Group Pretest – Posttest Design) โดยการ ทดสอบก่อน เรียนรู้ และหลังเรียนรู้มีแผนภาพ ดังนี้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550: 154 -155)

เมื่อ O_1 แทน การทดสอบก่อนเรียนโดย ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบคูสิต

เมื่อ X แทน การสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบคูสิต

เมื่อ O_2 แทน การทดสอบหลังเรียนโดย ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบคูสิต

การดำเนินการทดลองภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ชั่วโมง รวมเป็น 30 ชั่วโมง รายวิชา วิชาชีพครู และจริยธรรมในวิชาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคูสิต แบบทดสอบ ความฉลาดทางอารมณ์ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.90, 0.87, 0.92 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคูสิตเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับ นักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

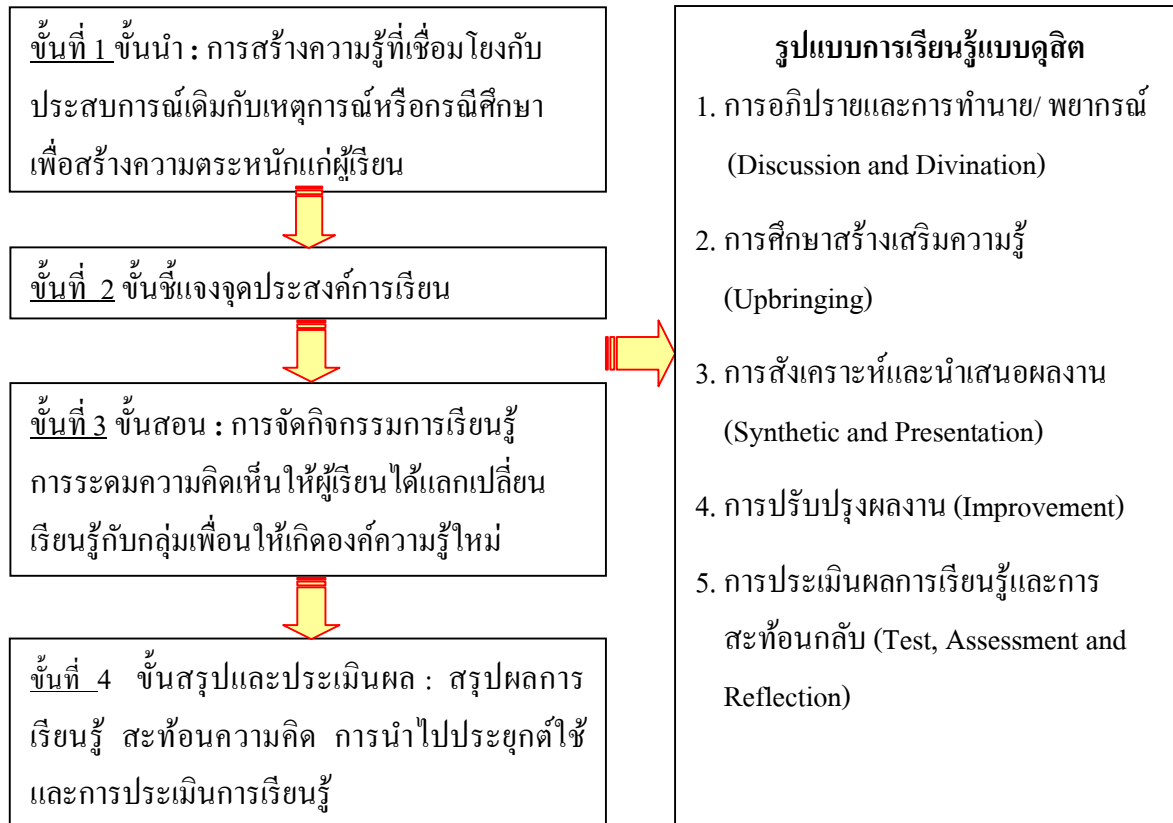
1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบ ด้วยค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา

2. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบคุณิต จากแบบสอบถามความพึงพอใจ 1) การนำเข้าสู่บทเรียน 2) การชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 3.1 การอภิปรายและการทำนาย/พยากรณ์ (Discussion and Divination) 3.2 การศึกษาสร้างเสริมความรู้ (Upbringing) 3.3 การสังเคราะห์และนำเสนอผลงาน (Synthetic and Presentation) 3.4 การปรับปรุงผลงาน (Improvement) 3.5 การทดสอบ การประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับ (Test, Assessment and Reflection) 4) ขั้นตอนการประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคุณิตเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ศึกษาทฤษฎีการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างความรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และทฤษฎีปัญหา ศึกษาการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์แนวคิดจิตวิทยาที่มุ่งเน้นศึกษาพฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์ของมนุษย์ (Goleman, 1998: 95) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การรู้จักอารมณ์ของตนเอง การจัดการกับอารมณ์ของตนเอง การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง การรู้จักอารมณ์ของผู้อื่น การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคุณิต ที่มีขั้นตอนกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2. ผลการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t-test	sig
ก่อนเรียน	43	30	16.16	0.38	20.83 *	.000
หลังเรียน	43	30	27.97	0.52		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจ โดยภาพรวมความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบคู่มือ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.55) รายละเอียดดังนี้

รายการประเมิน	ผลการประเมิน			
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปล ความหมาย	อันดับที่
1. การนำเข้าสู่บทเรียน	4.76	0.45	มากที่สุด	1
2. การชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้	4.51	0.61	มากที่สุด	7
3. การสอน				
3.1 การอภิปรายและการทำงาน/พยากรณ์	4.70	0.57	มากที่สุด	2
3.2 การศึกษาสร้างเสริมความรู้	4.64	0.59	มากที่สุด	4
3.3 การสังเคราะห์และนำเสนอผลงาน	4.58	0.55	มากที่สุด	5
3.4 การปรับปรุงผลงาน	4.55	0.56	มากที่สุด	6
3.5 การประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับ	4.47	0.53	มาก	8
4. การสรุปและประเมินผล	4.68	0.55	มากที่สุด	3
ค่าเฉลี่ยรวมทุกรายการ	4.61	0.55	มากที่สุด	-

ผลจากการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคู่มือเป็นรูปแบบที่ทำให้นักศึกษาได้คิดอย่างอิสระ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหาตามสถานการณ์ ได้สร้างสรรค์ผลงานเป็นกลุ่ม ได้นำเสนอผลงาน และรับฟังความคิดเห็น และความฉลาดทางอารมณ์ มีความสำคัญมาก สำหรับวิชาชีพครู

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคู่มือเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เรียกว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคู่มือ ประกอบด้วย 4 ชั้น ดังนี้ ชั้นที่ 1 ชั้นนำ หมายถึง การสร้างความรู้ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมกับเหตุการณ์หรือกรณีศึกษา

เพื่อสร้างความตระหนักแก่ผู้เรียน ชั้นที่ 2 ชั้นชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง การบอกเป้าหมายการเรียนรู้ ชั้นที่ 3 ชั้นสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การระดมความคิดเห็นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อนให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ประกอบด้วย 3.1 การอภิปรายและการทำนาย/พยากรณ์ (Discussion and Divination) หมายถึง การที่บุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีความรู้ความสนใจในเรื่องเดียวกัน มาปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ เพื่อหาข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในเรื่องนั้น ๆ 3.2 การศึกษาสร้างเสริมความรู้ (Upbringing) หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องบางเรื่องหรือบางสิ่งบางอย่างมากยิ่งขึ้น 3.3 การสังเคราะห์และนำเสนอผลงาน (Synthetic and Presentation) หมายถึง การสรุปคิดรวบยอด รวบรวมองค์ประกอบของข้อมูลให้เกิดเป็นข้อมูลใหม่ที่มีวัตถุประสงค์แน่ชัดและถ่ายทอดต่อให้ผู้รับมีความเข้าใจในข้อมูลนั้น ๆ 3.4 การปรับปรุงผลงาน (Improvement) หมายถึง การปรับปรุงกระบวนการการทำงาน ผลงานที่ทำแล้ว ที่มีอยู่แล้วมาปรับปรุง วิเคราะห์ แก้ไข ศึกษาเพิ่มเติมแล้วพัฒนาให้งานพร้อมกับพัฒนาคนให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น 3.5 การทดสอบ การประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับ (Test, Assessment and Reflection) หมายถึง การนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดรวมกับการใช้วิจารณญาณของผู้ประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อให้ได้ผลเป็นอย่างไรอย่างหนึ่ง ชั้นที่ 4 ชั้นสรุปและประเมินผล หมายถึง การสรุปและประเมินผล การนำไปใช้ โดยนักศึกษา และอาจารย์

2. ผลการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาจากการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคิด พบว่า คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบคิดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ การนำเข้าสู่บทเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การสอน ชั้นการอภิปรายและการทำนาย/พยากรณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด การสรุปและประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด การสอนชั้นการศึกษาสร้างเสริมความรู้ในระดับมากที่สุด การสอนชั้นการสังเคราะห์และนำเสนอผลงาน อยู่ในระดับมากที่สุด การสอนชั้นการปรับปรุงผลงานอยู่ในระดับมากที่สุด การชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด และการสอนชั้นการประเมินผลการเรียนรู้และการสะท้อนกลับอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคิด ประกอบด้วย 4 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 ชั้นนำ ชั้นที่ 2 ชั้นชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ 3 ชั้นสอน 3.1 การอภิปรายและการทำนาย/พยากรณ์ (Discussion and Divination) 3.2 การศึกษาสร้างเสริมความรู้ (Upbringing) 3.3 การสังเคราะห์และนำเสนอผลงาน (Synthetic and Resentation) 3.4 การปรับปรุงผลงาน(Improvement) 3.5 การทดสอบการประเมินผล การเรียนรู้และการสะท้อนกลับ (Test, Assessment and Reflection) ชั้นที่ 4 ชั้นสรุปและประเมินผล

สอดคล้องกับแนวคิดของโคลป์ (Kolb, 1984) ที่กล่าวว่า การที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมสะท้อนความคิดจากประสบการณ์ด้วยมุมมองที่หลากหลาย ได้สรุปความรู้จากการสังเกตและการสะท้อนความคิด การบูรณาการการสังเกตกับทฤษฎีนำหลักการนั้นไปประยุกต์ใช้หรือทดลองใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของโนลส์ (Knowles, 1990) กล่าวว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ได้มากหากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นกระบวนการภายในอยู่ในความควบคุมของผู้เรียนแต่ละคน ผู้เรียนนำประสบการณ์ความรู้ ทักษะและค่านิยมต่าง ๆ เข้ามาสู่การเรียนการสอน ดังนั้นบทบาทของผู้สอนควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างความตระหนักและช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (ทิสนา แคมมณี, 2550: 133-137) การดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปเผชิญปัญหาในสภาพจริง ปัญหาจริงในบริบทจริงร่วมกันศึกษาเรียนรู้แสวงหาความรู้และข้อมูล และวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะแก้ปัญหา นั้น ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เดิมซึ่งกันและกันมาสร้างเป็นประสบการณ์ใหม่ร่วมคิดเพื่อเสริมความรู้ใหม่ สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ (Richardson, 1997) ที่มีแนวคิดการเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเอง ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ผลงาน/ชิ้นงาน โดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมจะทำให้ความคิดเห็นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนมีบทบาทในการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเองเน้นการส่งเสริมเอกลักษณ์และผลงานของผู้เรียน ร่วมตัดสินใจและแก้ปัญหาาร่วมกันลงมือปฏิบัติและ

สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองและกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (ทิสนา แคมมณี, 2550: 133-137) สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Johnson and Johnson, 1994) ที่มีแนวคิดการเรียนรู้เกิดจากกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 4-6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปคู่เป้าหมายของกลุ่ม โดยผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในลักษณะแข่งขันกันต่างคนต่างเรียนรู้และร่วมมือกันช่วยกันการเรียนรู้ของกลุ่ม ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองควบคุม กำกับและช่วยเหลือกลุ่ม เน้นการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญ ขยายความคิดและประยุกต์ใช้โดยการ ทบทวน ทดลองประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ แสดงออกผลงานและนำเสนอผลงานที่เชื่อมโยงกับทักษะย่อย ๆ การแสดงออก ความสามารถต่าง ๆ สอดคล้องกับทฤษฎีพหุปัญญา (Gardner, 1999) กล่าวว่า คนทุกคนมีปัญหาทั้ง 8 ด้านได้แก่ ด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านดนตรี ด้านการเคลื่อนไหว ร่างกาย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง และด้านความเข้าใจธรรมชาติ เพียงแต่มีน้อยด้านใดด้านหนึ่งแตกต่างกัน ซึ่งบางคนอาจจะมีปัญหาทั้ง 8 ด้านสูงมากทุกด้าน แต่บางคนก็อาจจะมีเพียงหนึ่ง หรือ สองด้าน ส่วนด้านอื่นไม่สูงนัก ทุกคนสามารถพัฒนาแต่ละด้านให้สูงขึ้นถึงระดับที่ใช้การได้ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของกิตติคม คาวิรัตน์ (2554:108) ที่พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสุขภาพ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ได้วิเคราะห์ นำเสนอ งาน จะพัฒนาความรู้และทักษะผู้เรียนให้สูงขึ้นและมีความคงทนในความรู้และทักษะนั้น สอดคล้องกับ

การศึกษาวิจัยของปัญญา ทองนิล (2554: 92) ที่พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยการบูรณาการแบบสอดแทรก สำหรับนักศึกษาครู เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ที่พบว่า การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เป็นฐาน การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตามสภาพจริง จะพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะปฏิบัติและด้านอัตมโนทัศน์ของนักศึกษาครูในอัตราเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของพิจิตรา ทีสุกะ (2558: 135) ที่พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน วิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ที่พบว่า รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความรู้ในระดับสูงมาก

2. ผลการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบคู่คิดที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างความตระหนักจากกรณีศึกษาในสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหา การหาสาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ไข และลงมือปฏิบัติจริงเน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระที่กำหนด มีการสะท้อนความคิดผลงานที่กลุ่มได้นำเสนอผลงาน รวมทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย นับว่าเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักศึกษาให้มีความฉลาดทางอารมณ์มากขึ้น หลังจากได้จัดกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบคู่คิดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ให้แก่นักศึกษาแล้วสามารถใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ เป็นการ

เรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ร่วมกันวางแผนการสร้างผลงาน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ เพื่อเสริมความรู้ให้แก่เพื่อนร่วมห้องเรียน มีการนำเสนอผลงานของกลุ่มด้วยความชื่นชมยอมรับการสะท้อนความคิดและการประเมินผลของเพื่อนร่วมห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับริชาร์ดสัน (Richardson, 1997: 1-18) จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1994: 31-32) ที่มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเอง หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิด และนำความคิดของตนเองไปสร้างผลงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมทำให้ความคิดนั้นเป็นรูปธรรมซึ่งอยู่ภายในสถานการณ์หรือบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลายเอื้อต่อการเรียนรู้และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีถ้าเป็นกลุ่มย่อยเพื่อช่วยกันเรียนรู้ กลุ่มช่วยกันปฏิบัติกิจกรรมทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของอารีย์ พรหมเล็ก (2554: 130) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถการจัดประสบการณ์ที่เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ที่พบว่า ความรู้ด้านความฉลาดทางอารมณ์หลังการจัดประสบการณ์ สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลเกิดจากหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมุ่งเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการผ่านการกระทำและการพัฒนาชิ้นงาน การนำเสนอและการปรับปรุงงาน สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของสุวิมล สพฤกษ์ศรี (2558 :130) การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และทักษะการอ่านวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่พบว่า พฤติกรรมความฉลาดทาง

อารมณ์ของตน หลังเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ทักษะด้านการอ่านวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบคิดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ โคลป์ (Kolb, 1984: 15) โนสส์ (Knowles, 1990: 1-2) ทิสนา แคมมณี (2550: 133-137) แสดงว่า การกระตุ้นเร้าความสนใจก่อนให้ความรู้ทางความฉลาดทางอารมณ์แก่ผู้เรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ซึ่งผลของการกระทำนั้นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ พูน สุขช่วยทอง (2557: บทคัดย่อ) เรื่องปัจจัยส่วนบุคคลและความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาล ราชภัฏสวนสุนันทา ต่อทัศนคติการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทยในระดับดี และระดับไม่ดี ร้อยละ 18.3 และร้อยละ 15.1 ตามลำดับ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ($r = 0.386$) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ($r = 0.306$) ด้านเก่ง ($r = 0.445$) และด้านสุข ($r = 0.275$) กับทัศนคติต่อการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทย ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทย ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย สถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาล มีทัศนคติที่ดีต่อการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทย โดยบูรณาการร่วมกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคิดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ชั้นที่ควรให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ชั้นการสอน เพราะเป็นชั้นการระดมความคิดเห็นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิเคราะห์ สังเคราะห์กับกลุ่มเพื่อนให้เกิดองค์ความรู้ใหม่

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคิด มีหลักการสำคัญที่ทำให้รูปแบบประสบผลสำเร็จ คือ การให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง เน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมใช้แนวทางสร้างความร่วมมือ การมีปฏิสัมพันธ์ และการทำงานเป็นทีม มาช่วยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยทุกขั้นตอนในรูปแบบควรให้นักศึกษาได้มีการเตรียมการ การปฏิบัติและการสรุปเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของผู้เรียนให้มากที่สุด

3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบคิดเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มีคุณภาพดีมาก เนื่องจากให้นักศึกษามีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา ส่งเสริมการร่วมกันคิด สร้างผลงาน นำเสนอ ปรับปรุงพัฒนา จึงควรมีการกำหนดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมนักศึกษาในด้านอื่นๆ เช่น ด้านการใช้ทักษะทางปัญญาและด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักศึกษา เกี่ยวกับตัวแปรกลาง ได้แก่ คณะวิชา เพศ สาขาวิชาเอก ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อการนิเทศ ติดตามผลและประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กิตติคม กาวิรัตน์. (2554). “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ.” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 2(2): 108-121.
- ปัญญา ทองนิล. (2554). “รูปแบบการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยการบูรณาการแบบสอดแทรกสำหรับนักศึกษาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน.” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 3(1,2): 92-108.
- ปิยะวรรณ เลิศพาณิชย์. (2547). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาชาวอารมณ์แบบผสมผสาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา เขมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พยอม วงศ์สารศรี และคณะ. (ม.ป.ป.). วิทยาการวิจัย. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- พิจิตรา ทีสุกะ. (2558). “พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐานวิชาการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู.” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 7(1): 135-147.
- พูนสุข ช่วยทอง. (2557). วิจัย เรื่องปัจจัยส่วนบุคคลและความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาลราชภัฏสวนสุนันทาต่อทัศนคติการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมไทย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2550). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สามลดา.
- สุวิมล สพฤกษ์ศรี. (2558). “การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และทักษะการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน.” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย 4(2) :177-190.
- สำนักงานเลขาธิการการศึกษาแห่งชาติ. (2554). ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ.2552-2561. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2558. จาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews2/news2.pdf>.

.....
อารีย์ พรหมเล็ก. (2554). “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักศึกษาวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาความสามารถ
การจัดประสบการณ์ที่เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย.” วารสารศิลปการ
ศึกษาศาสตร์วิจัย 3(1,2): 122-134.

Gardner, H. (1999). **Intelligence reframed : Multiple Intelligences for the 21st Century**. New York :
Basic Books.

Goleman, D. (1998). **Emotional Intelligence : Why it Can Matters More Than IQ**. New York : Basic
Books.

Johnson, D.W.& Johnson, R.T. (1994). **Learning Together and Alone : Cooperative Competitive and
Individualistic Learning**. Englewood Cliffs NJ : Prentice-Hall.

Knowles, M.S. (1990). **Self-directed Learning: A Guide for Learners and Teacher**. New York :
Association Press.

Kolb, D.A. (1984). **Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development**.
New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Richardson, V. (1997). **Constructivist teacher education ; building new understanding**. London : The
Falmer Press.

Weisinger, H. (1998). **Emotional Intelligence at Work**. California : Jossey-Bass.